

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 47/2019-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Martina Vernarského (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Geleneky Hencovskou, Bajzova 2, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 11 C 318/2012 zo 7. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jej právo na rovnosť účastníkov v konaní

podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 11 C 318/2012 zo 7. marca 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 11 C 318/2012 zo 7. marca 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Evy Gelenky Hencovskej, Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 47/2019-26 zo 6. februára 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), podľa v tom čase platného a účinného § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „pôvodný zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Košice-okolie (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 11 C 318/2012 zo 7. marca 2018.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva: «Dňa 28.12.2012 bol súdu doručený návrh na vydanie rozkazu na plnenie, ktorým sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného- spoločnosť [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] k povinnosti vydať jej osobné motorové vozidlo [REDAKOVANÉ], rok výroby 2008, šedej metalízy, [REDAKOVANÉ], spolu s príslušenstvom (lekárnička, trojuholník, atď.), ktoré sťažovateľka podrobne špecifikovala v podanom návrhu, a nahradil jej trovy konania.

Súd vydal rozkaz na plnenie, voči ktorému podal žalovaný odpor. Pretože sťažovateľke svojvoľným zadržíavaním vozidla vznikala škoda, vozidlo strácalo na hodnote, a navyše bola povinná pravidelne uhrádzať poisťné, podala dňa 04.10.2013 návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na pripustenie zmeny petitu, v ktorom vysvetlila, že z dôvodu vzniku škody, ktorá každým dňom narastá, považuje za dôvodné nariadenie neodkladného opatrenia (v tom čase predbežného opatrenia), ktorým by súd rozhodol o povinnosti žalovaného umožniť sťažovateľke užívať motorové vozidlo, a zároveň pripustil zmenu žaloby tak, že rozhodne aj o vyčíslenom nároku na náhradu škody, ktorá jej ku dňu podania preukázateľne vznikla. Súd rozhodol uznesením zo dňa 04.11.2013, a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (toho času predbežného opatrenia) zamietol. O zmene žaloby však nerozhodol. Krajský súd v Košiciach rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

... napokon po zaplatení spornej sumy žalovaný vozidlo vydal. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka dňa 30.01.2015 podala návrh na pripustenie zmeny petitu návrhu, v ktorom súdu oznámila, že jej bolo vrátené motorové vozidlo, a preto v tejto časti o vydanie osobného motorového vozidla spolu s jeho príslušenstvom vzala svoj návrh späť, a navrhla, aby súd pripustil zmenu žaloby tak, že rozhodne už len o nároku na náhradu škody, ktorý si sťažovateľka ako žalobkyňa uplatnila už podaním zo dňa 04.10.2013, a o ktorom súd ani ku dňu podania zo dňa 30.01.2015 nerozhodol. Zmena žaloby sa preto týkala len rozšírenia vyčísleného nároku na náhradu škody, nakoľko ku dňu vydania vozidla sťažovateľke vznikla aj ďalšia škoda.

Uznesením zo dňa 04.04.2016 súd konanie o vydanie osobného motorového vozidla spolu s príslušenstvom zastavil. Z dôvodu právnej istoty, pretože výrok rozhodnutia súdu vyznel tak, akoby súd zastavil celé konanie, a to aj napriek tomu, že ešte nerozhodol o nároku na náhradu škody, podala sťažovateľka voči tomuto uzneseniu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach tak, že výrok rozhodnutia súdu potvrdil a konštatoval: „Pokiaľ sa týka ďalších námietok žalobkyne uvádzaných v odvolaní, ktoré sa týkajú jej iných nárokov, odvolací súd uvádza, že žalobkyňa nepochybne vykonala účinný procesnoprávny úkon adresovaný súdu, ktorým požiadala o pripustenie zmeny žalobného návrhu.“

... aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť o nároku na náhradu škody, ktorý si sťažovateľka riadne uplatnila.

Súd (okresný súd, pozn.) ju následne uznesením zo dňa 05.04.2016 vyzval, aby ozrejmila, či si uplatňuje dva samostatné nároky, jeden podaním zo dňa 02.09.2013 a jeden podaním zo dňa 20.01.2015, alebo ide o jeden nárok.

Na výzvu súdu sťažovateľka uviedla, že ide o jeden nárok na náhradu škody, ktorý si uplatnila podaním zo dňa 04.10.2013, a doplnila ho podaním zo dňa 20.01.2015 (doručeným súdu 30.10.2015), v ktorom uplatnený nárok na náhradu škody rozšírila o ďalšiu škodu, ktorá sťažovateľke vznikla do okamihu vydania vozidla.

Súd (okresný súd, pozn.) potom uznesením zo dňa 07.03.2018, rozhodol tak, že zmenu žaloby navrhovanú podaním zo dňa 20.01.2015 nepripustil...

Nárok na náhradu škody sťažovateľka riadne vyčíslila a preukázala dôkazmi doloženými do súdneho spisu... Tento nárok pritom bezprostredne súvisí a je v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného, ktorý sťažovateľke odmietal vydať jej motorové vozidlo. Z uvedeného dôvodu podľa názoru sťažovateľky nebol daný zákonný dôvod na nepripustenie zmeny žaloby.

Porušenie označených práv sťažovateľka odôvodňuje predovšetkým tým, že v rozhodnutí Okresného súdu Košice - okolie, bol obsiahnutý prvok svojvôle. V prvom rade Okresný súd Košice-okolie od roku 2013 až do roku 2018 nerozhodol o zmene žaloby, aj napriek tomu vo veci ďalej konal, a následne konanie zastavil. Po postúpení veci odvolaciemu súdu tento vyslovil, že konanie súdu aj napriek právnej nepresnosti zastavil len v časti a bude jeho povinnosťou rozhodnúť o pripustení zmeny žaloby vo zvyšnej časti...

Ad 1) sťažovateľka nikdy nevzala späť celú žalobu, ale len v časti nároku na vydanie osobného motorového vozidla spolu s príslušenstvom, a Ad2) späťvzatie žaloby v predmetnej časti a zmena žaloby bola súdu doručená jedným podaním zo dňa 20.01.2015 (doručeným dňa 30.01.2015). Nemožno teda vysloviť, že späťvzatie bolo realizované pred zmenou žaloby...

Súd prvej inštalácie pritom v napadnutom uznesení nedal odpoveď prečo sa od roku 2013 až do roku 2018 absolútne nevysporiadal so zmenou žaloby, a tiež z akých zákonných dôvodov podľa ust. § 143 CSP nepripustil zmenu žaloby, keď jej zmena by nebola v rozpore so zásadou hospodárnosti a navyše rozšírený nárok vyplynul priamo zo skutkovej situácie, tak ako bola súdu prezentovaná už v prvotnej žalobe. Nárok na náhradu škody, ktorý si sťažovateľka uplatnila bol viazaný priamo na vydanie, resp. nevydanie vozidla a preukázateľne vyplynul z predložených listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu. Sťažovateľka považuje za v rozpore so zásadou spravodlivého procesu a legitímnych očakávaní, aby súd bez náležitého odôvodnenia po takmer piatich rokoch, rozhodol o nepripustení zmeny žaloby a pritom uviedol, že medzitým žalobu vzala späť...

Sťažovateľka zároveň zdôrazňuje, že nesprávnou kvalifikáciou môže súd zásadne ovplyvniť procesné postavenie strany, napr. z hľadiska rizika premlčania nároku pri nutnosti podať modifikovanú žalobu opätovne, čo sa stalo aj v danom prípade. Pokiaľ by súd rozhodol o zmene žaloby ešte v roku 2013, mohla sťažovateľka podať žalobu opätovne. Avšak tým, že súd bez splnenia zákonných podmienok nerozhodol o zmene žaloby takmer päť rokov, porušil podľa názoru sťažovateľky jej ústavou garantované práva, najmä základné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Zmena návrhu na začatie konania je základným dispozičným úkonom, ktorý patrí žalobcovi a ktorý umožňuje, aby žalobca obsah návrhu na začatie konania prispôboval podľa toho, ako prebieha súdne konanie. V tomto postupe sťažovateľka vidí odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Následkom tohto konania súd zároveň sťažovateľku pozbavil možnosti riadne si uplatňovať svoj nárok ako aj práva, aby o jej nároku bolo súdom legitímne rozhodnuté. Tým v konečnom dôsledku porušil právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

3. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 07.03.2018, porušené boli.

Uznesenie Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 07.03.2018, sp. zn. 11C/318/2012 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000 €, ktoré je Okresný súd Košice-okolie povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice I (sťažovateľka zrejme mala na mysli Okresný súd Košice-okolie, pozn.) je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi v sume 390,50 € na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

4. Vec napadla ústavnému súdu 21. mája 2018 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Sergejovi Kohutovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi Ladislavovi Duditšovi. Sudca Ladislav Duditš je v zmysle čl. II bodov 3 a 5

rozvrhu práce členom štvrtého senátu ústavného súdu, ktorého ďalším členom je sudca Libor Duľa a predsedom senátu je Miroslav Duriš.

5. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 460/2019-5 z 19. novembra 2019 rozhodol, že sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Duditiš je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 47/2019.

6. Podľa § 47 ods. 2 tretej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a čl. III bodu 1 písm. c) a bodu 3 rozvrhu práce sa stal novým sudcom spravodajcom v tejto veci Martin Vernarský, člen tretieho senátu ústavného súdu. Vec bola z uvedených dôvodov rozhodovaná IV. senátom ústavného súdu v zložení sudcov, ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

7. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 8. februára 2019 vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. Spr V/20/2019 z 20. februára 2019, ktorý bol doručený ústavnému súdu 22. februára 2019. V predmetnom vyjadrení predsedníčka okresného súdu konkretizovala úkony, ktoré boli v spise vedenom pod sp. zn. 11 C 318/2012 vykonané po 13. januári 2019. Uviedla tiež: *«... na základe sťažnosti sťažovateľky, ktorá bola podaná tunajšiemu súdu dňa 7.5.2014, vedená pod Spr/42/14, táto bola zhodnotená ako dôvodná, nakoľko bolo zistené obdobie nečinnosti 5 mesiacov (od 27.11.2013 až do 7.5.2014) a zároveň boli predsedníčkou súdu prijaté opatrenia na odstránenie prieťahov v konaní.*

Po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľkou vedenej pod ISprV/147/16, Ústavný súd SR Košice, Nálezom zo dňa 1.6.2016 zn.: II.ÚS 18/2016 na základe toho, že bolo konštatované porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 eur a právnenému zástupcovi sťažovateľky sumu vo výške 537,62 eur, ktoré boli tunajším súdom vyplatené dňa 16.9.2016.

Napriek zisteným predchádzajúcim obdobiam nečinnosti, mám za to, že vzhľadom na celkovú dĺžku konania, ďalší procesný postup a úkony tunajšieho súdu v konaní, tieto

necharakterizujú toho času konanie ako celok prietahmi takej intenzity, ktoré by zakladali reálnu možnosť porušenia práv sťažovateľky.

Nad plynulosťou konania je vykonávaný aj naďalej dohľad predsedníčkou súdu...

... o nesprávnosti a nezákonnosti uznesení tunajšieho súdu sp. zn. 11C/318/2012 zo dňa 7.3.20189 a 4.4.2018 rozhodne Najvyšší súd SR...

... ústavná sťažnosť sťažovateľky nesmeruje proti aktuálnemu, či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

Zároveň vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažovateľkou žiadané finančné zadosťučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby mu priznal nižšie ako žiadané finančné zadosťučinenie.»

Predsedníčka okresného súdu zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

8. [REDAKOVANÉ], vystupujúca v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 318/2012 v postavení žalovaného (ďalej len „zúčastnená osoba“) sa na základe výzvy ústavného súdu zo 16. decembra 2019 vyjadrila k sťažnosti sťažovateľky podaním doručeným ústavnému súdu 23. decembra 2019. Vo svojom vyjadrení poukázala na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 243/2018 z 12. septembra 2018, ktorým bolo odvolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 11 C 318/2012 zo 7. marca 2018 odmietnuté.

Zároveň uviedla, že «... odôvodnenie napadnutého uznesenia Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 11C/318/2012- 277 zo dňa 7. marca 2018 nezakladá vecnú nesprávnosť rozhodnutia, ktorou by došlo k nepripustnému zásahu do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, resp. jej práva na spravodlivý proces vo vzťahu k ňou namietanému postupu...

... neexistuje ústavne relevantný dôvod k tomu, aby odôvodnenie ústavnou sťažnosťou napadnuté signalizovalo takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ani práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, i čl. 47 ods. Ústavy SR, ktorá by reálne mohla viesť k záveru o vyslovení ich porušenia.

Keďže napadnutým uznesením prvoinštančného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 47 Ústavy SR, ani práva podľa čl.6 ods.1 Dohovoru, tak nemožno reálne uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy, resp. práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.».

Z dôvodu absencie akejkoľvek súvislosti medzi namietaným rozhodnutím okresného súdu a označeným právom sťažovateľky zúčastnená osoba navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že označené právo sťažovateľky porušené nebolo.

9. Ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 10 dní od doručenia prípisu. Právna zástupkyňa sťažovateľky sa k vyjadreniu okresného súdu vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 20. decembra 2019, v ktorom sťažovateľka uviedla, že *«... pokiaľ by súd prvej inštalcie ešte v roku 2013 rozhodol o zmene žaloby v zmysle návrhu sťažovateľky, mohla sťažovateľka podať žalobu opätovne. Avšak tým, že súd bez splnenia zákonných podmienok nerozhodol o zmene žaloby takmer päť rokov, porušil podľa názoru sťažovateľky jej ústavou garantované práva...»*

... súd od roku 2013 až do roku 2018 nerozhodol o návrhu na zmenu žaloby, čím (vzhľadom k tomu, že v roku 2018 návrh na zmenu žaloby zamietol) odňal sťažovateľke možnosť v rámci premlčacej lehoty uplatniť svoj nárok zákonným spôsobom novou žalobou. Zároveň aj v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 24. mája 2016, sp. zn. 4 Cdo 373/2015:., „Dokiaľ súd nerozhodne o uplatnenej zmene žaloby, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe.“

Sťažovateľka uviedla aj v podanej ústavnej sťažnosti, že sa obrátila na Ústavný súd SR, nakoľko súd prvej inštalcie uznesením zo dňa 04.04.2016, sp.zn. 11C/318/2012 konanie o vydanie osobného motorového vozidla spolu s príslušenstvom zastavil a uznesením zo dňa 07.03.2018, sp.zn 11C/318/2012 nepripustil zmenu žaloby. Sťažovateľka preto voči predmetnému uzneseniu podala odvolanie, ktoré bolo rozhodnutím odvolacieho súdu zo dňa 12.09.2018, sp.zn. 11Co/243/2018 odmietnuté. Preto by bolo absolútne neúčelným, aby sa sťažovateľka obracala na predsedu súdu so sťažnosťou na prieťahy, keď v tom čase jej súd prvej inštalcie ako aj odvolací súd zhodne uviedli, že došlo k zastaveniu konania, ktoré konzumovalo aj sťažovateľkou podaný návrh na zmenu žaloby. Navyše samotný

Okresný súd Košice- okolie si je vedomý, že v zmysle súdnej praxe toho času nie je pre úspešnosť ústavnej sťažnosti povinnosťou sťažovateľa využitie prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.».

Sťažovateľka zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

18. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

21. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

22. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

23. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

25. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

26. Podľa § 133 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'účinenie, ak o to požiadal.

29. Podľa § 95 ods. 1 zákona č. zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

30. Podľa § 95 ods. 2 OSP súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

31. Podľa § 95 ods. 3 OSP o zmene návrhu súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá. Ak to nie je možné, súd rozhodne do 15 dní od odročenia pojednávania. O zmene návrhu mimo pojednávania súd rozhodne do 60 dní od podania návrhu na zmenu návrhu.

32. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

33. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

34. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

35. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (m. m. II. ÚS 14/01, II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/06).

36. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov.

37. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd rozhodnutia všeobecných súdov za protiústavné aj arbitrárne, ak ich odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

38. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

39. Článok 47 ods. 3 ústavy upravuje rovnosť účastníkov v súdnom konaní z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom konaní poruší princíp rovnosti zbraní, v rozpore s ustanoveniami procesného predpisu zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorého z účastníkov konania na úkor iného účastníka konania.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

40. Sťažovateľka vidí porušenie označených práv okresným súdom v arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia o nepripustení zmeny žaloby, okresnému súdu vytýka, že od roku 2013 do roku 2018 nerozhodol o zmene žaloby, pričom v napadnutom rozhodnutí nedal odpoveď, z akých zákonných dôvodov zmenu žaloby nepripustil, odôvodnenie rozhodnutia nedáva logické argumenty, ale smeruje k snahe „zbaviť sa vecí“.

41. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorým návrh na zmenu žaloby nepripustil, uviedol: *«Žalobkyňa podaním zo dňa 2.9.2013 navrhla zmenu žalobného návrhu, ktorou žiadala, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej sumu 1582,65 eur. Ďalším podaním zo dňa 20.1.2015 žiadala zmenu návrhu, ale neuviedla, ktorého návrhu sa táto zmena týka a z akého dôvodu. Nakoľko tieto podania boli nezrozumiteľné, najmä z podania zo dňa 20.1.2015 nie je jasné, či ide o zmenu návrhu, ktorá obsahuje aj zmenu zo dňa 2.9.2013 a či súd má rozhodnúť o pripustení oboch návrhov na zmenu zo dňa 2.9.2013 a 20.1.2015. Nakoľko tieto skutočnosti nebolo možné zistiť ani z odôvodnenia návrhov,*

ktoré boli nepostačujúce a neúplné, a preto súd uložil žalobkyni uznesením č.k. 11 C/318/2012-201 zo dňa 5.4.2016, aby odstránila tieto nezrovnalosti. Žalobkyňa ani napriek tejto výzve nespresnila svoje podanie, len súdu oznámila, že návrh na zmenu žalobného petitu zo dňa 20.1.2015 zahŕňa aj nárok vymedzený v podaní zo dňa 2.9.2013. Súd vzhľadom na toto spresnenie dospel k záveru, že ide o návrh na zmenu žalobného návrhu.

Žalobkyňa podaním doručeným súdu dňa 30.1.2015 vzala návrh na začatie konania o vydanie osobného motorového vozidla [REDAKOVANÉ], rok výroby 2008, farba šedá metalíza, [REDAKOVANÉ] (ďalej predmetné motorové vozidlo), spolu s príslušenstvom späť a žiadala konanie zastaviť.

Súd uznesením č.k. 11 C/318/2012-198 zo dňa 4.4.2016 konanie zastavil.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie žalobkyňa. Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 3Co/76/2017-274 zo dňa 30.11.2017 potvrdil vyššie uvedené uznesenie o zastavení konania. V danom prípade k späťvzatiu žaloby došlo predtým, ako bol daný návrh na zmenu žaloby. Späťvzatie žaloby je jednostranný úkon, ktorým žalobkyňa prejavila svoju vôľu nepokračovať ďalej v konaní. Účinky späťvzatia žaloby nastávajú jeho doručením súdu.

V danom prípade späťvzatie žaloby bolo doručené súdu dňa 30.1.2015 a v tom istom podaní bol po tomto späťvzati návrhu podaný návrh na zmenu petitu (zrejme žalobného návrhu). Nakoľko bola žaloba účinne vzatá späť, súd konanie zastavil podľa § 145 ods. 1 C.s.p.

Žalobkyňa žalobu zmenila potom, čo žalobu vzala späť, teda v čase, keď žalobu zmenila už žaloba bola účinne vzatá späť a už nemala právo nakladať s touto žalobou. Toto späťvzatie nemožno odvolať, preto súd konanie zastavil a návrh na zmenu žaloby zamietol.»

42. Ústavný súd uvádza, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 318/2012 sa sťažovateľka žalobou z 27. novembra 2012 domáhala vydania motorového vozidla s príslušenstvom.

43. Z príloh sťažnosti i z vyžiadaného spisu okresného súdu je zrejmé, že okresnému súdu bolo 4. októbra 2013 doručené podanie sťažovateľky datované 2. septembra 2013, označené ako „Návrh na vydanie predbežného opatrenia v konaní a návrh na pripustenie

zmeny petitu“. Z tohto podania sťažovateľky okrem iného vyplýva, že sťažovateľka rozšírila petit žaloby o ďalší nárok tak, že požaduje od zúčastnenej osoby (okrem vydania motorového vozidla) aj zaplatenie sumy 1 582,65 €. Z podania je zrejmé, že sťažovateľka si nárok na peňažné plnenie uplatnila z titulu náhrady škody, ktorá podľa tvrdení sťažovateľky pozostáva zo sumy zodpovedajúcej strate hodnoty na vozidle v sume 1 225 € za obdobie, keď vozidlo nemohla užívať, nákladov na vyhotovenie znaleckého posudku v sume 98 €, poistného v sume 259,65 €.

44. Následne 30. januára 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky z 20. januára 2015 označené ako „*Návrh na pripustenie zmeny petitu návrhu*“. V podaní okrem iného sťažovateľka uviedla, že motorové vozidlo si napokon vyzdvihla, podmienkou prevzatia vozidla však bola úhrada sporného nároku v sume 391,57 €, ktorú zúčastnená osoba požadovala ako úhradu za výfuk. Od októbra 2013 do 31. júla 2014, keď došlo k odovzdaniu vozidla, nastalo ďalšie zníženie jeho hodnoty, v dôsledku čoho si sťažovateľka objednala ďalší znalecký posudok, v súvislosti s ktorým jej vznikli náklady v sume 49 €. Navrhla pripustiť zmenu žaloby tak, že zúčastnená osoba je povinná uhradiť jej sumu 2 417,22 €, trovy konania pozostávajúce zo súdneho poplatku v sume 99,50 €, trov právneho zastúpenia a odmeny za vypracovanie znaleckého posudku v sume 147 €. Z podania sťažovateľky z 20. januára 2015 vyplýva, že sťažovateľka si uplatňuje právo na náhradu škody pozostávajúcej zo sumy 1 766 € zodpovedajúcej zníženiu hodnoty vozidla za obdobie od 9. júna 2012 do 31. júla 2014 a zo sumy 259,65 € zodpovedajúcej nákladom za poistenie vozidla. Tiež si uplatňuje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 391,57 € za úhradu faktúry za sporný výfuk. Požaduje aj náhradu nákladov za vypracované znalecké posudky – v sume 98 € a 49 €, spolu 147 €. Zároveň sťažovateľka vzala späť žalobu v časti o vydanie motorového vozidla, keďže toto jej bolo medzičasom zúčastnenou osobou vydané.

45. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka určito a zrozumiteľne formulovala navrhovanú zmenu žaloby vrátane petitu v podaní z 2. septembra 2013, ako aj v podaní z 20. januára 2015. Je zrejmé, že v poradí v druhom návrhu z 20. januára 2015 je zahrnutý aj nárok uplatnený návrhom na zmenu žaloby z 2. septembra 2013 a podaním z 20. januára 2015 došlo k návrhu ďalšieho rozšírenia petitu žaloby (de facto návrh na zmenu žaloby

z 2. septembra 2013 bol nahradený, konzumovaný širším návrhom z 20. januára 2015, keďže medzičasom došlo podľa tvrdení sťažovateľky k ďalšiemu zníženiu hodnoty motorového vozidla, vzniku dodatočných nákladov sťažovateľky na vypracovanie znaleckého posudku v sume 49 € a vzniku nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume zodpovedajúcej hodnote výfuku – 391,57 €). Nie je preto opodstatnené tvrdenie okresného súdu o nezrozumiteľnosti podaní sťažovateľky.

46. Ústavný súd sa nestotožňuje so záverom okresného súdu o oneskorenosti návrhu na zmenu žaloby z 20. januára 2015. Návrh na zmenu žaloby z 20. januára 2015 sťažovateľka učinila jedným podaním spolu s čiastočným späťvzatím žaloby. Nie je preto možné konštatovať, že úkonu návrhu na zmenu žaloby predchádzalo späťvzatie žaloby. Z podania sťažovateľky je navyše zrejmé, že jej úmyslom nebolo späťvzatím žaloby privodiť zastavenie konania ako celku, ale iba v časti uplatneného nároku na vydanie motorového vozidla. Sťažovateľka mala bez akýchkoľvek pochybností záujem na pokračovaní v konaní a na meritórnom prejednaní ňou uplatneného nároku na náhradu škody i nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľka v poradí druhý návrh na zmenu žaloby uskutočnila v čase, keď konanie nebolo právoplatne skončené, a navyše tomuto podaniu predchádzal už skorší návrh na zmenu žaloby, o ktorom okresný súd v období do doručenia podania z 20. januára 2015 nerozhodol napriek tomu, že táto povinnosť mu vyplývala z § 95 ods. 3 OSP a prekážky brániace mu rozhodnúť o návrhu dané neboli. Pokiaľ bol okresný súd toho názoru, že k návrhu na zmenu žaloby z 20. januára 2015 došlo oneskorene, v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevysvetlil, prečo sa nezaoberal skúmaním prípustnosti zmeny žaloby v znení podania sťažovateľky z 2. septembra 2013.

47. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka sa zákonom ustanoveným postupom domáhala ochrany svojich práv, jej podania zodpovedajú právnemu úkonu – návrhu na zmenu žaloby v zmysle Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase podania návrhov na zmenu žaloby. Okresný súd však zmenu žaloby nepripustil s poukazom na oneskorenosť, neúčinnosť návrhu na zmenu žaloby a nezaoberal sa skúmaním podmienok prípustnosti zmeny žaloby v intenciách § 95 ods. 2 OSP účinného v čase podania návrhu na zmenu žaloby. Rozhodnutie okresného súdu je arbitrárne, dôvody

nepripustenia návrhu na zmenu žaloby sú v zjavnom rozpore so skutočnosťami vyplývajúcimi z obsahu spisu. Ako už bolo uvedené, návrh na zmenu žaloby z 20. januára 2015 nemožno považovať za oneskorený a neúčinný, okresný súd tiež opomenul fakt, že návrhu na zmenu žaloby z 20. januára 2015 predchádzal skorší návrh na zmenu žaloby z 2. septembra 2013.

48. Ústavný súd ďalej uvádza, že majetkové práva (až na určité výnimky), medzi ktoré sa radí aj právo na náhradu škody, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podliehajú premlčaniu, ktoré je späté s plynutím času. Nemožno pochybovať o tom, že nositeľ premlčaného práva má v súdnom konaní oslabené postavenie, keďže následkom eventuálneho vznesenia námietky premlčania protistranou je neúspech žalobcu v konaní. Uvedené by mohlo hroziť aj v predmetnom prípade, keďže pri ponechaní rozhodnutia okresného súdu v platnosti by sťažovateľka na účel požadovanej súdnej ochrany bola nútená iniciovať nové súdne konanie, a to napriek tomu, že ochrany svojich majetkových práv sa domáhala zákonom predpokladaným spôsobom už v minulosti v rámci konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 318/2012.

49. Napadnuté uznesenie okresného súdu porušuje základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu i jej právo na spravodlivé súdne konanie, pretože sa arbitrárne vysporadúva s návrhmi sťažovateľky podanými v súlade so zákonmi, v medziach ktorých sa základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy možno domáhať (čl. 51 ods. 1 ústavy). Záver okresného súdu, podľa ktorého *„k spätvzatiu žaloby došlo predtým, ako bol daný návrh na zmenu žaloby“*, je s ohľadom na skutočnosti zistené ústavným súdom svojvoľný, keďže nezodpovedá faktom dokumentovaným v príslušnom súdnom spise. Svojvôľa okresného súdu pri rozhodovaní o návrhoch sťažovateľky na zmenu žaloby dosahuje intenzitu odôvodňujúcu vysloviť porušenie sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu, pretože v dôsledku napadnutého uznesenia okresného súdu nebolo rozhodnuté o sťažovateľkou uplatnených hmotnoprávných nárokoch, čím konštatované pochybenie okresného súdu nadobúda rozmer odopretia spravodlivosti. Ústavný súd preto rozhodol, že uznesením okresného súdu zo 7. marca 2018 v konaní sp. zn. 11 C 318/2012 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy i jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Zároveň napadnutým uznesením okresného súdu došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov civilného sporového konania, keďže odopretím meritórneho posúdenia uplatnených hmotnoprávných nárokov okresný súd sťažovateľku znevýhodnil oproti sporovej protistrane. Aj v časti namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy tak ústavný súd sťažnosti sťažovateľky vyhovel (bod 1 výroku tohto nálezu).

50. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy, vzhľadom na vyhovenie sťažnosti v časti konkretizovanej v predchádzajúcom odseku ústavný súd uznesenie okresného súdu zo 7. marca 2018 v konaní sp. zn. 11 C 318/2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

51. Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu vyhodnotiť časové okolnosti relevantných procesných návrhov sťažovateľky, ako aj ich obsah, v intenciách právnych záverov ústavného súdu formulovaných v odôvodnení tohto nálezu, a následne na tieto procesné úkony reagovať v súlade so základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu, jej právom na spravodlivé súdne konanie i jej základným právom na rovnosť účastníkov konania. V ďalšom konaní je totiž okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

52. V nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, zrušenie rozhodnutia okresného súdu a príkaz okresnému súdu, aby o podanom návrhu sťažovateľky na zmenu žaloby znovu konal a rozhodol, v tomto štádiu nemožno konštatovať porušenie práva sťažovateľky zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd preto v časti o vyslovenie porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

53. Sťažovateľka v petite sťažnosti namietala porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom však nekonkretizovala, do ktorého z čiastkových práv tvoriacich obsah predmetného článku malo byť napadnutým rozhodnutím okresného súdu

zasiahnuté. V sťažnosti sťažovateľka vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy uvádza, že pokiaľ by súd rozhodol o zmene žaloby ešte v roku 2013, mohla sťažovateľka podať žalobu opätovne, avšak tým, že súd bez splnenia zákonných podmienok nerozhodol o zmene žaloby takmer päť rokov, porušil najmä jej právo garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného ústavný súd vyvodil, že sťažovateľka namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

54. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

55. V petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), sťažovateľka namietala porušenie práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy len samotným rozhodnutím všeobecného súdu.

56. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, obdobne aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti všeobecných súdov zúčastnených na predmetnom konaní, avšak iba samotnými rozhodnutiami týchto súdov uvedené práva sťažovateľky porušené byť nemohli (m. m. III. ÚS 143/05, IV. ÚS 11/08, II. ÚS 257/2012).

57. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosti v časti o vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

58. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Rovnako tak podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

59. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, keď sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02).

60. V posudzovanom prípade možno konštatované porušenie práv sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu v plnej miere kompenzovať zrušením uznesenia okresného súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosti v časti o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovел (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

61. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

62. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

63. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 390,50 € (bod 3 výroku tohto nálezu), a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 153,50 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 9,21 €, zvýšené o 20 % dane z pridanej hodnoty (65,08 €). Náhradu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 20. decembra

2019, ústavný súd sťažovateľke nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci a v prevažnej časti v ňom sťažovateľka iba zopakovala už skôr v sťažnosti prezentované argumenty.

64. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

65. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu